

A. van Wijk*

- Nieuwe technologie toepassingen bij de Nederlandse politie

Van oudsher zoekt de politie naar wat technologie kan betekenen voor haar werk. In Nederland is dat niet anders. Veel aandacht gaat momenteel uit naar DNA-technologie en cameratoezicht in uitgaansgebieden. Daarom hier nu eens aandacht voor twee andere initiatieven die de moeite waard zijn om te worden gevolgd. Ik baseer mij op openbare berichtgeving en geef commentaar bij de ontwikkelingen op basis van mijn onderzoekservaring op het gebied van politie en informatietechnologie.

De politie in Utrecht gaat burgers via internet in de gelegenheid stellen om mee te denken met vastgelopen opsporingsonderzoek (www.politieonderzoeken.nl). Dat de politie burger betreft bij opsporingsonderzoek is op zichzelf natuurlijk niet nieuw. Dat begint al tijdens het buurtonderzoek direct na het delict. Vlot een zaak niet, dan vraagt de politie tips van burgers via televisieprogramma's zoals Opsporing Verzocht, dat ook op internet is te raadplegen (www.opsporing-verzocht.nl). Ook op de officiële politiewebsite staan opsporingsberichten (www.politie.nl). Het nieuwe van het Utrechtse initiatief is nu dat het gaat om oude, vastgelopen zaken. De politie zegt als het ware: hier is onze informatie over deze zaak: wij komen niet verder, help ons! Op de website staat: 'Door alle informatie zo volledig mogelijk op het internet te plaatsen en het publiek daadwerkelijk te laten meepraten en denken wil de politie op een interactieve manier mensen betrekken bij het onderzoek.' Mogelijk zien burgers een verband of een aanwijzing die de politie over het hoofd zag.

Dit initiatief past in een oude politietraditie waarin burgers wordt gevraagd om de politie te helpen en sluit ook aan bij de wens van de politie om in nauwe relaties met de bevolking haar werk te doen. Het lijkt een instrument dat met enige terughoudendheid moet worden ingezet omdat het anders ten onder kan gaan aan het

eigen succes. Immers: de politie moet wel aan de slag met alle informatie. De vraag is of de politie als er veel mensen reageren, nog wel alle aangedragen hypothesen en voorgestelde zoekrichtingen helemaal kan napluizen. Het is dan ook verstandig dat de politie met één zaak begint. Het is te hopen dat de politie het project goed evalueert want in deze richting (burgers via nieuwe technologie betrekken bij politiewerk) liggen waarschijnlijk nog vele mogelijkheden.

Van geheel andere orde is een proef die gepland is bij de politie in Groningen. Volgens planning neemt het Groningse bureau Korreweg in januari 2007 handcomputers in gebruik die de surveillerende agent moeten attenderen op adressen waarnaar de belangstelling van de politie uitgaat. 'Op het scherm ziet de surveillant een plattegrondje van de wijk waar hij of zij zich op dat moment bevindt. Rode uitroeptekens geven plaatsen aan die aandacht behoeven, bijvoorbeeld het adres van een wanbetaler of een hangplek', aldus het politievakblad Blauw (14 oktober 2006). Via navigatietechnologie (GPS) weet het systeem waar de agent zich bevindt en geeft dan de informatie over zijn of haar directe omgeving. Ook is het systeem bedoeld voor aansturing van agenten. De chef aan het bureau kan namelijk bepalen welke informatie de agent te zien krijgt. Tot slot geeft het systeem de gebruiker een indicatie van hoeveel andere agenten er in de buurt zijn – in verband met de veiligheid tijdens het optreden.

Zo'n systeem is van heel andere orde dan het Utrechtse initiatief omdat het valt in een andere traditie, of eigenlijk andere tradities: (a) agenten voorzien van informatie over hun wijk, ten gunste van de doortastendheid waarmee de politie optreedt, (b) chefs voorzien van technologie waarmee zij het gedrag van agenten op straat kunnen sturen, (c) technologie voor veiligheid van agenten. Het lijkt me aannemelijk dat een combinatie van navigatietechnologie en aanbieden van politierelevante informatie over de directe werkomgeving in de toekomst gaat behoren bij de gangbare voorzieningen in politiestraatwerk. Zo gezien hebben we te maken met een interessante pilot. Tegelijk moeten we ons ook realiseren dat de nu al in de politieregistraties beschikbare informatie over adressen

* A. van Wijk is criminoloog en werkt als onderzoeker bij de Politieacademie in Nederland, aphvanwijk@chello.nl

in de wijk reeds door agenten via de radio kan worden opgevraagd – en dat zij van die mogelijkheid opvallend weinig gebruik maken. Dat zou te denken moeten geven voor wie het politiewerk en politiemensen als vertrekpunt neemt. Verder leert het verleden dat informatietechnologie die dient om het gedrag van agenten beter te sturen, geen lang leven is beschoren. Ook dat geeft te denken. Het zou jammer zijn als operationele voordelen van deze pilot in het gedrang komen doordat het systeem onderdeel wordt van het klassieke sturingsprobleem.

Wouter Stol*

* Dr. W.Ph. Stol is leider van het onderzoeksprogramma 'Politie en ICT' aan de Nederlandse Politieacademie en lector integrale veiligheid aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden.